

SÍNDIC DE LA UdG

MEMÒRIA ANY 2016

“Més justícia que dret; més ‘auctoritas’ que poder; més humanisme que burocràcia”

(Artur Juncosa, *exsíndic de la UB*)

1. Salutació

El lema de l’encapçalament sintetitza una visió del que serien les nostres millors relacions socials. Totes les societats s’organitzen necessàriament en institucions de diversa mena. I també necessàriament aquestes institucions es regeixen pel dret, exerceixen diversos poders i funcionen amb procediments burocràtics. Els tres elements, doncs, són constituents i reguladors de les societats i per això mateix són acceptables i fins i tot bons. De tota manera, la seva és una bondat bàsica o de mínims, amb la qual no ens hauríem de conformar perquè tots tres tenen un respecte òptim desitjable i possible: en efecte, el dret existeix per fer possible la justícia, i no a l’inrevés; per això Ciceró recordava sovint la cèlebre dita jurídica “summum ius, summa iniuria”, que postula mesura, moderació, flexibilitat i sentit de la circumstància en l’aplicació de les normes. El poder, que és com una llei “física” de les relacions socials, cal que s’exerceixi per fer possible la indispensable i constant necessitat de decidir l’interès social; amb tot, el poder exercit sense “auctoritas” s’acosta molt a la força bruta: venç, perquè és fort, però no pot convèncer si està mancat de la dimensió ètica inherent a la “auctoritas”, que els romans van diferenciar clarament de la mera “potestas”. I finalment, la necessària burocràcia, com a formalització dels procediments reglats, no ha de perdre mai de vista que està al servei de les persones i no a l’inrevés: és a dir, si la burocràcia no té esperit humanista esdevé un cos sense ànima, un pes mort que dificulta la realització de la justícia i s’associa al poder com a força i no com a raó.

La presentació de la Memòria del síndic és ocasió idònia per convidar tots els membres de la comunitat universitària a comprometre’s amb aquests òptims desitjables i possibles. Cadascú en la seva posició, síndic inclòs, és convidat a evitar la temptació autoreferencial i hiperlegalista del dret; a convèncer més que no a vèncer en l’exercici de qualsevol poder, sigui gran o petit – i amb més raó com més gran – i a evitar que la burocràcia perverteixi el seu sentit real volent esdevenir més una finalitat en si mateixa que un instrument al servei de les persones.

El síndic suggereix una lectura de la Memòria feta des d’aquest esperit, al servei del qual renova un any més el seu compromís: justícia, “auctoritas”, humanisme.

Joan Manuel del Pozo Àlvarez

Síndic de la Universitat

2. Consideracions generals

Durant l'any 2016 es van presentar 72 casos a la Sindicatura de la Universitat. Tot i que el col·lectiu més nombrós de les queixes presentades és el dels estudiants, augmenta el nombre de casos del Personal d'Administració i Serveis. Els mesos que s'han presentat més casos són els de febrer i juny, coincidint amb les avaluacions dels estudiants.

El nombre de casos plantejats al síndic l'any 2016 -72- és inferior al del 2015 -95-; això indica una menor conflictivitat, la qual cosa és sense dubte positiva. Cal dir, però, que el síndic, quan atén moltes de les consultes i escolta comentaris en diferents contextos, s'adona que existeix un notable desconeixement de la institució –i, per tant, deu quedar una mena de ‘bossa oculta’ de conflictivitat que no arriba a la sindicatura per desconeixement de la seva existència-; això és especialment clar entre el col·lectiu més ampli, el dels estudiants. Ara bé, aquest desconeixement es pot considerar constant o com a mínim semblant d'un any a l'altre i, per tant, la disminució observada s'ha de tenir per rellevant ella mateixa i per bona notícia, encara que sigui relativament. Relativament, és clar, perquè cada cas és important per a qui el planteja i per al síndic que l'atén; o, dit d'altra manera, la disminució quantitativa global no disminueix ni una mica el valor emocional, ètic o legal de la vivència que ha portat algú a prendre la iniciativa de la queixa o l'expressió de conflictivitat o de dificultat, ni que sigui un simple desconeixement de normatives o procediments que busquen consell o orientació a la sindicatura.

Es poden repassar en detall els números de l'estadística adjunta segons l'interès de cadascú. En un cop d'ull global, però, podem remarcar el predomini de dos àmbits de major concentració de dificultats: primer, el de les que podríem anomenar laborals, desglossades en dos grups: “Contractes i retribucions”, amb 17 casos i “Relacions laborals” amb 12 casos, que sumarien, doncs, 29 casos, poc més d'un 40% del total. Aquests casos, per la seva naturalesa, no són propis del col·lectiu dels estudiants, que serien el segon; aquests presenten casos específicament seus, com ara: “Accés i permanència”, amb 2 casos, “Matrícula”, amb 10 casos, “Beques”, amb 1 cas, “Docència i currículum”, amb 1 cas i finalment “Avaluació i qualificació dels estudiants” amb 9 casos; la suma, doncs, de l'àmbit de problemes específics dels estudiants és de 23, quasi un 32%. Val a dir, però, que en l'àmbit laboral, hi ha la presència conjunta de problemes del PAS i PDI, amb un predomini clar del primer col·lectiu.

Independentment de les quantitats esmentades, la modalitat, la qualitat o el valor dels problemes laborals plantejats presenta també notables diferències, com és natural. En l'àmbit del PAS els problemes són gairebé exclusivament relatius a canvis de llocs de treball per una o altra motivació; el sentit de les queixes va en la direcció de la inseguretat que expressen per dèficits d'informació o per insuficient seguretat dels criteris de selecció.

En l'àmbit del PDI, el greuge principal, a gran distància de qualsevol altre, és el del tracte que rep el professorat associat, amb unes condicions laborals i salarials altament discriminatòries respecte al professorat de cossos docents de qualsevol administració o nivell. I, complementàriament, la queixa genèrica per la frenada greu que des de fa anys s'aplica a la dita ‘carrera docent’, especialment important per la repercussió que té en la renovació i rejuveniment de plantilles i, derivadament, les molt magres perspectives de qualitat docent a mig i llarg termini si la situació no canvia immediatament i radicalment. I, en relació amb això, existeix també una preocupació, que fins i tot ha estat objecte de tractament parlamentari i mediàtic en els darrers mesos, entorn d'un dels sistemes de proveïment de places i alhora de promoció del professorat, el conegut com a places “Serra Húnter”.

Per part del col·lectiu dels estudiants, les principals queixes tenen relació amb les altes taxes de matriculació, els problemes de compatibilització de treball i estudi, amb normatives i procediments d'avaluació i, inevitablement, amb les notes o qualificacions rebudes. Amb tot, de les 9 queixes d'aquest àmbit, un terç són per notes i dos terços per qüestions de procediment o normativa.

3. Recomanacions generals

L'eina principal que, en darrer terme, els Estatuts de la UdG posen a mans del síndic per complir amb la seva funció de vetllar pels drets i llibertats de la comunitat universitària és la recomanació. Es diu 'en darrer terme' perquè cal posar modestament en valor també la tasca prèvia d'escolta, consulta, conversa, orientació, mediació o fórmules similars, que compleixen una funció humanament important. La recomanació com a tancament de molts casos, però, és una figura que no s'ha de confondre amb una sentència judicial, sobretot perquè no té força executiva en absolut; com indica el seu nom, només aporta un criteri o orientació de l'acció que el síndic considera que s'ajusta a principis, valors o drets, tant si són fonamentals o legals –i, com a tals, generals– com si són propis o específics de la universitat aplicables als casos que se li plantegen. Resta a mans de les diferents autoritats universitàries atendre i aplicar, segons el seu criteri i sentit de la responsabilitat institucional, el contingut d'aquestes recomanacions.

Les que aquí es presenten són necessàriament recomanacions generals, tot i que òbviament, llevat d'algun cas que el síndic decideix per iniciativa pròpia o "d'ofici" al servei de l'interès general, deriven de casos concrets; n'hi ha d'altres que, estrictament lligades a un perfil molt singular d'alguns casos –eventualment protegides, a més, per una petició expressa de confidencialitat de la persona que ha presentat el cas–, no es fan públiques. Amb tot, el criteri del síndic és que les recomanacions generals, en la mesura que sigui possible i respectin sempre la confidencialitat, recullin un cert ressò de totes les recomanacions concretes, atès el fet que moltes d'elles són representatives de dificultats que es podrien reproduir en el futur.

1a.- Atesa la molt perceptible desinformació del dret que els diferents membres de tota la comunitat universitària tenen de recórrer al síndic, com a figura legal i estatutària al servei de la vetlla dels seus drets i llibertats, cal promoure activitats informatives específiques i ben organitzades per superar la desinformació; entre elles, una major visibilitat i fàcil accés a través de la pàgina web de la UdG. En aquesta promoció, a més del síndic mateix, s'hi haurien de sentir implicades les persones responsables del govern de la universitat, dels seus centres i serveis de tota mena; i, igualment, els òrgans de representació, tant de PAS, com de PDI i, especialment, dels estudiants.

2a.- Davant del dubte, absolutament injustificat, sobre la competència del síndic per atendre casos d'algun àmbit de la UdG i, per tant, en detriment dels drets i amb discriminació de les persones que hi pertanyen, el síndic recomana que totes les autoritats universitàries, de qualsevol ens, òrgan o servei atenguin l'esperit integrador i no restrictiu que es deriva de l'art. 8 dels Estatuts: "La Universitat de Girona està integrada per les facultats, les escoles, els departaments, els instituts universitaris de recerca, les càtedres, els serveis universitaris, els centres adscrits i per **les altres unitats que decideixi crear** en l'exercici de la seva autonomia organitzativa". L'esmentat article, per demés, es veu reforçat en el seu esperit no restrictiu pels articles de la "Secció 6a-El o la síndic de la Universitat", en concret el 105.1 que *in fine* diu que la vetlla pels drets i les llibertats ha d'incloure "els **diferents** òrgans i serveis universitaris"; el 105.2 fa referència a la millora de la qualitat universitària "en **tots els seus àmbits**" i el 107.a) fa referència a "les queixes i observacions formulades per **totes les persones de la comunitat** universitària". Per atendre aquest esperit, que no resulta de cap especulació abstracta, sinó que es deriva de la lectura estricta dels Estatuts, el síndic recomana que es faci difusió del dret a adreçar-se i servir-se d'aquesta institució a les persones d'aquells àmbits universitaris la direcció dels quals hagi expressat resistència

injustificada i, per tant, injusta i discriminatòria per als seus membres; els quals resulten privats de l'ús d'un dret que sempre havien exercit. Es recomana una comunicació formal específica en aquest sentit als treballadors de les Fundacions creades per la UdG.

3a.- Independentment dels canvis i millores que pugui introduir l'administració en la convocatòria i resolució de les places "Serra Húnter", cal afinar internament al màxim, atesa la detecció de dèficits informatius i de lentituds i opacitats procedimentals en alguna convocatòria, els procediments informatius de cada una d'elles, els relatius a la constitució de la comissió avaluadora, els recursos, la seva resolució i comunicació als afectats i, fins i tot, el tractament informatiu i l'acompanyament d'eventuals rescissions de contracte laboral quan se'n produeixi algun.

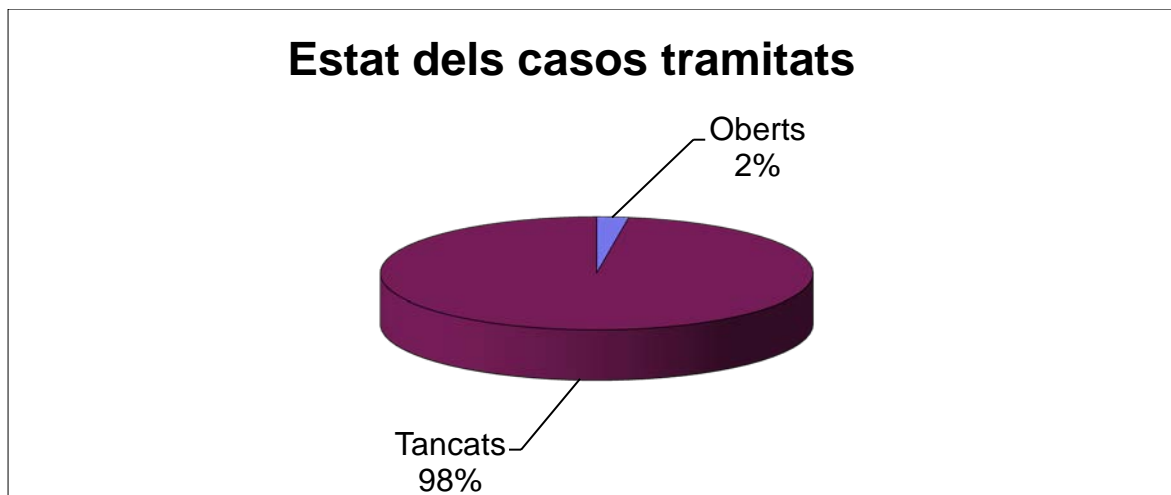
4a.- Atesa la lamentable situació general del professorat associat i altres figures precàries, es recomana al govern de la universitat que traslladi insistentment i fermament als òrgans responsables de la Generalitat i de l'Estat la indignitat, primer, i la nul·la coherència i fins i tot la contradicció amb les proclames d'excel·lència universitària, després, pel sosteniment d'una política de professorat radicalment injusta i a més de pèssim pronòstic per a la qualitat de la universitat pública.

5a. En un àmbit més proper i operatiu, es recomana que aquells professors associats que vulguin fer la tesi no siguin objecte de tractes de rigor excessiu en dos ordres: primer, el de les taxes de matrícula –que, a més, han pujat abusivament- cobrant-los la quantitat íntegra de l'any en què aconsegueixen presentar la tesi molt abans d'exhaurir l'annualitat; segon, no reconeixent-los cap rebaix docent, de forma discriminatòria respecte a professors que sí que gaudeixen de tres crèdits mentre l'estan fent. Igualment, als doctorands matriculats a temps parcial caldria rebaixar-los proporcionalment la taxa o trobar-los alguna fórmula de compensació.

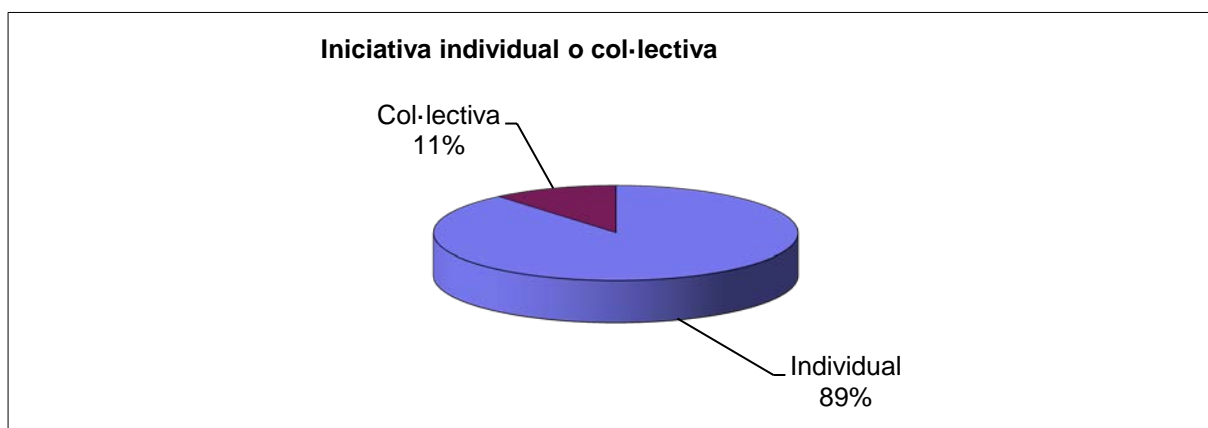
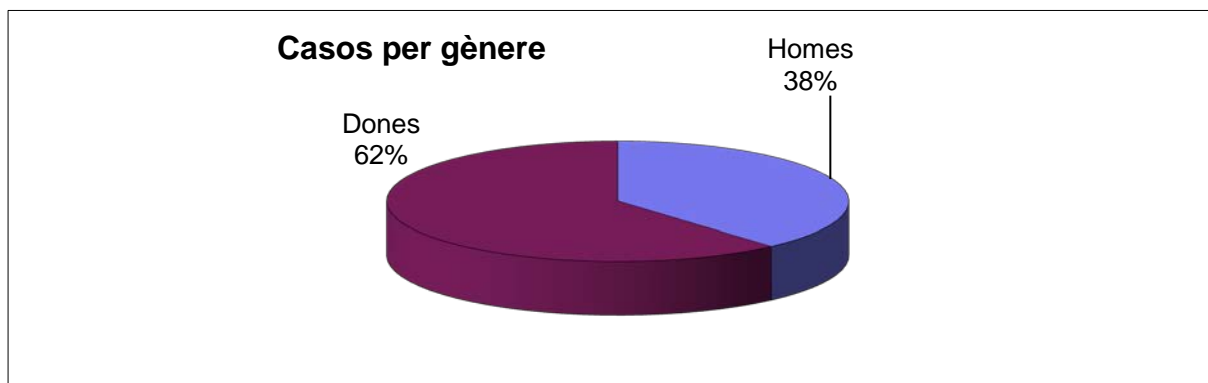
6a.- La mobilitat i la promoció professional del PAS, que ha hagut de passar i encara passa una fase d'important activitat i ha generat inquietuds individuals i col·lectives, fa recomanable una accentuació màxima de la claredat i precisió informatives prèvies a la realització de les proves de qualsevol forma de concurs, sobretot pel que fa a la fixació i la publicitat dels criteris d'avaluació; i una realització de les proves extremament acurada, especialment pel que fa a la coherència de cada comissió avaluadora amb els criteris prefixats per a cada prova i una escrupolosa igualtat i universalitat en la seva aplicació a tots els concursants.

4. Dades

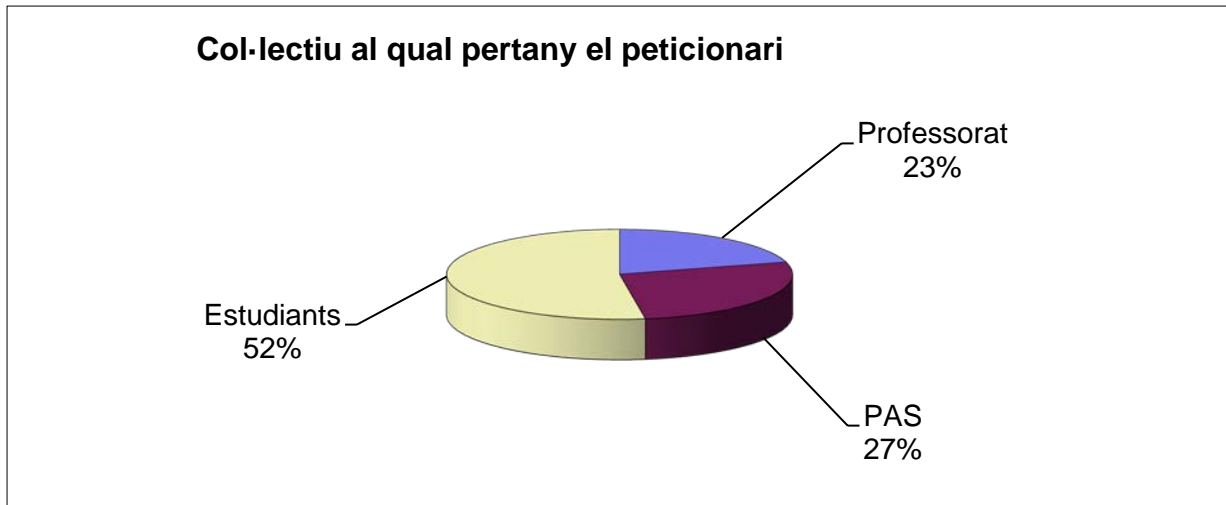
Durant l'any 2016 es van atendre un total de 72 casos a l'Oficina del Síndic de la Universitat de Girona, dels quals un 98% es van tancar abans de finalitzar l'any i un 2% van passar a l'any següent.

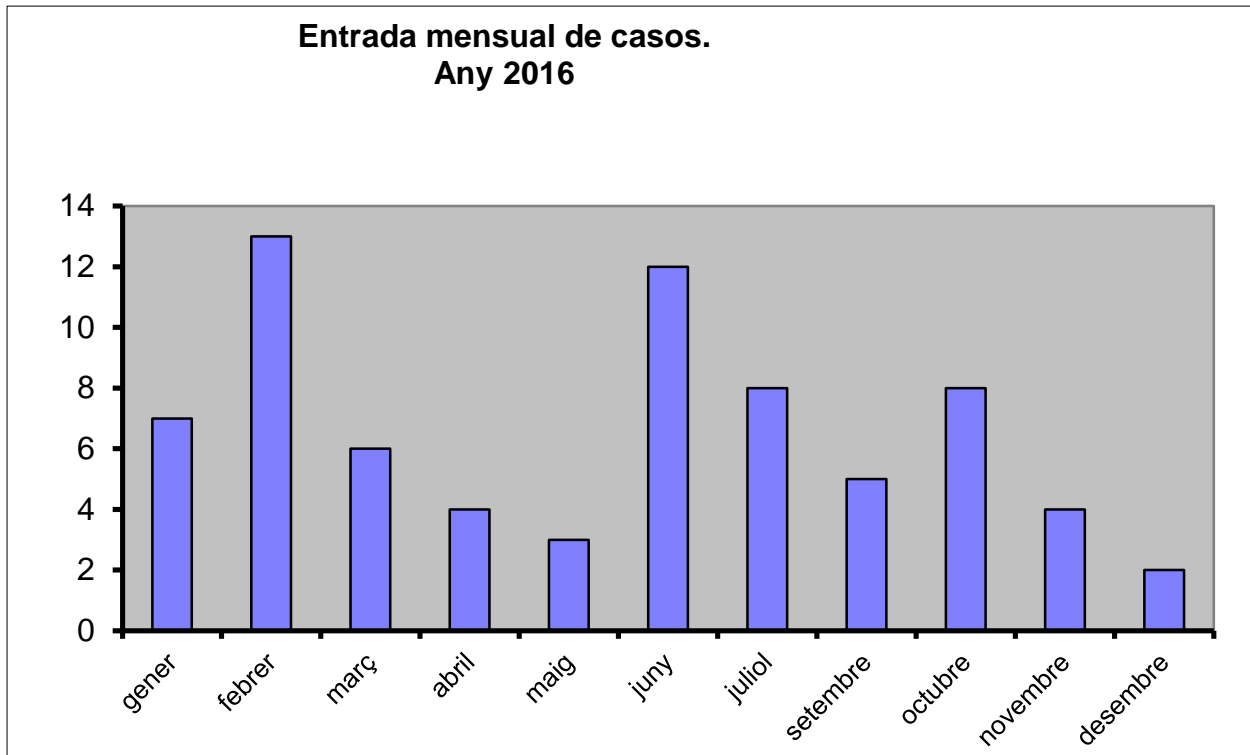
D'aquets casos un 38% han estat presentats per homes i un 62% per dones. També hem de dir que un 89% s'han presentat de manera individual i un 11% de manera col·lectiva.

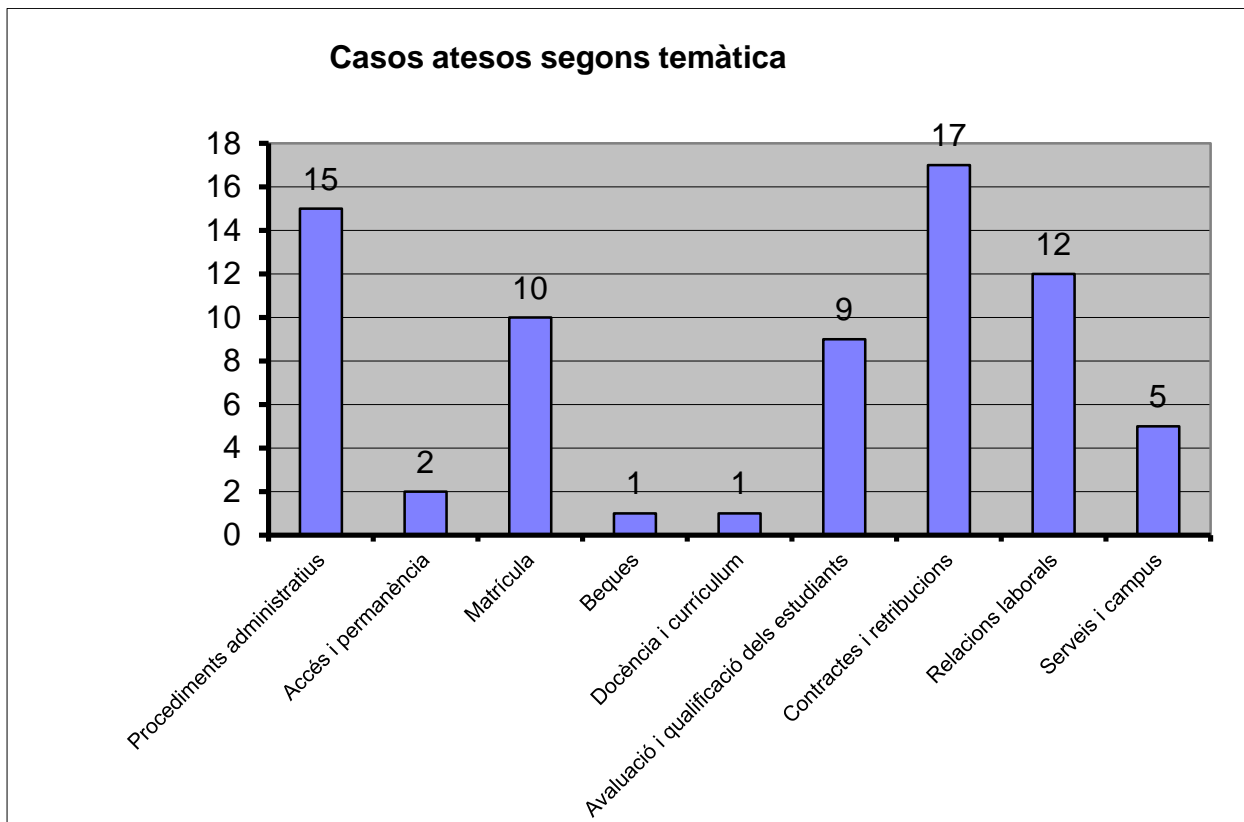
El col·lectiu amb més presentació d'assumpes ha estat el d'estudiants amb 52% del total, següidament del PAS amb un 27% i dels docents amb un 23%.

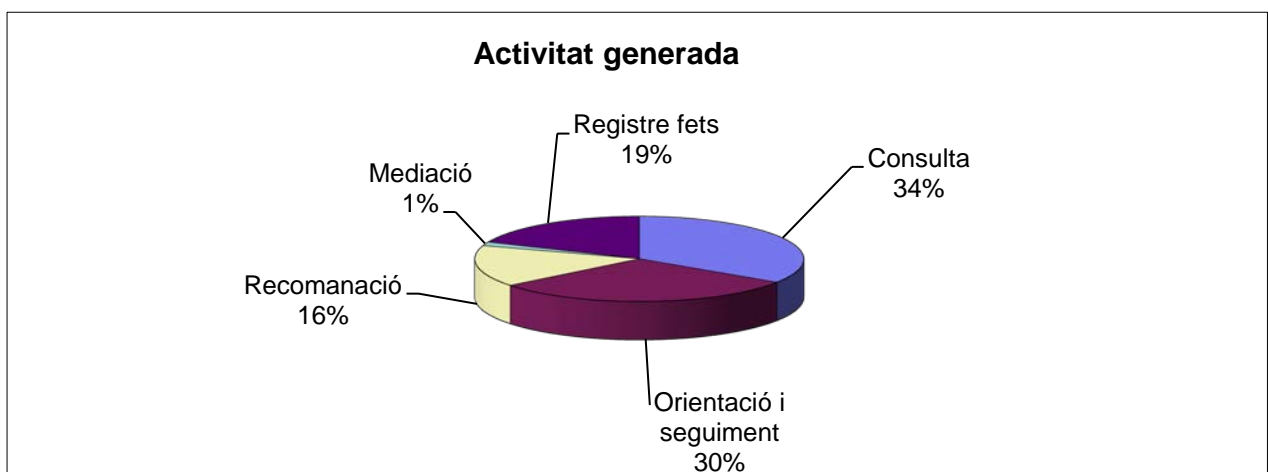
Si ens centrem en els mesos de l'any que més casos ens han entrat a l'Oficina podem observar que el mes de febrer i el mes de setembre són els més considerables, coincidint amb les avaluacions del estudiants, seguit dels mesos de juliol i octubre, coincidint en aquesta ocasió amb el procés de matriculació.

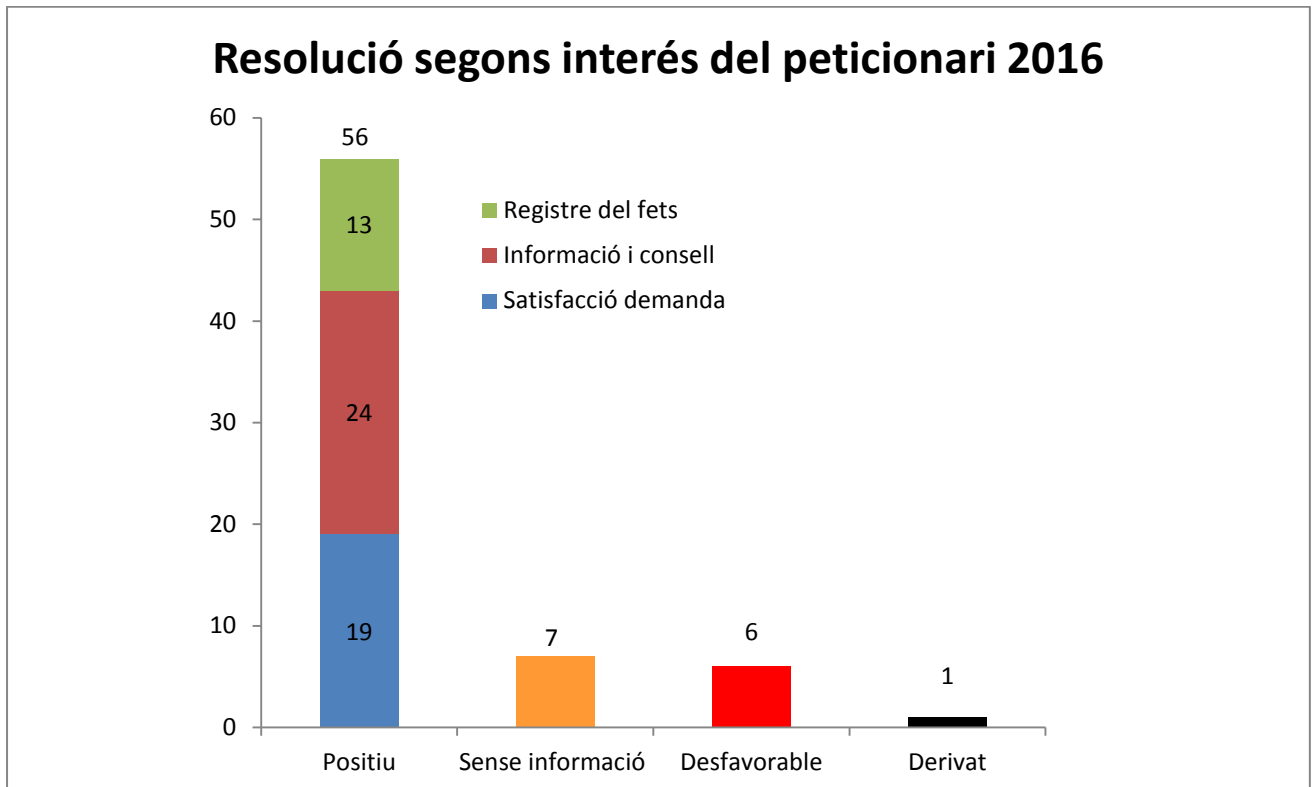
Segons el tema tractat, es reflecteix que 15 afecten els procediments administratius, 2 a accés i permanència, 10 a matrícula, 1 a beques, 1 a docència i currículum, 9 a avaluació i qualificació dels estudiants, 17 contractes i retribucions, 12 a relacions laborals i finalment 5 als serveis i/o campus de la Universitat.

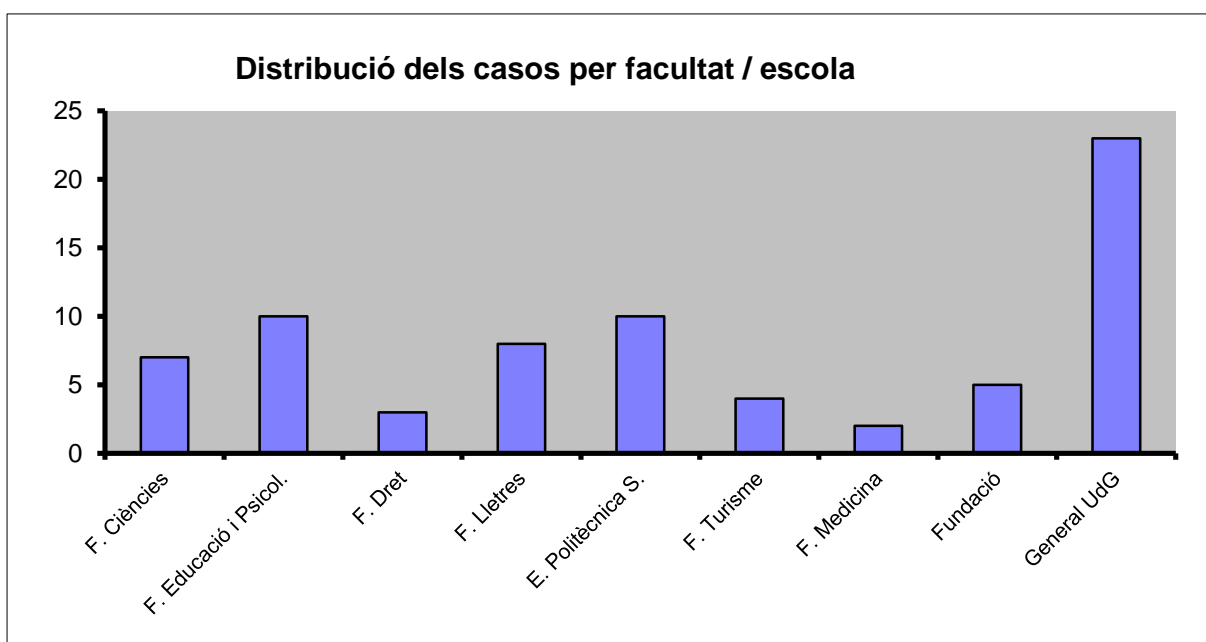
Referent a l'activitat generada podem apreciar que un 16% ha generat una recomanació del síndic, un 1% una mediació, un 30% una orientació i seguiment, un 19 % un registre dels fets i un 34% una consulta.

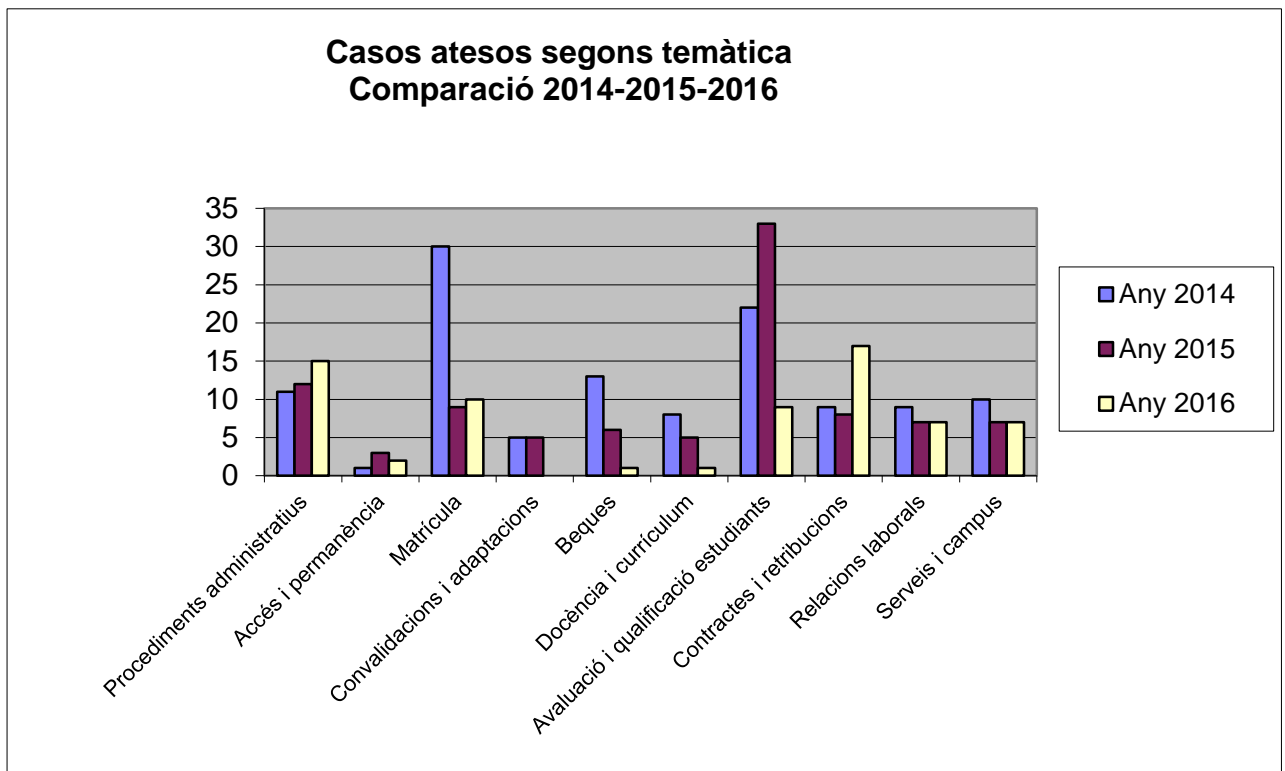
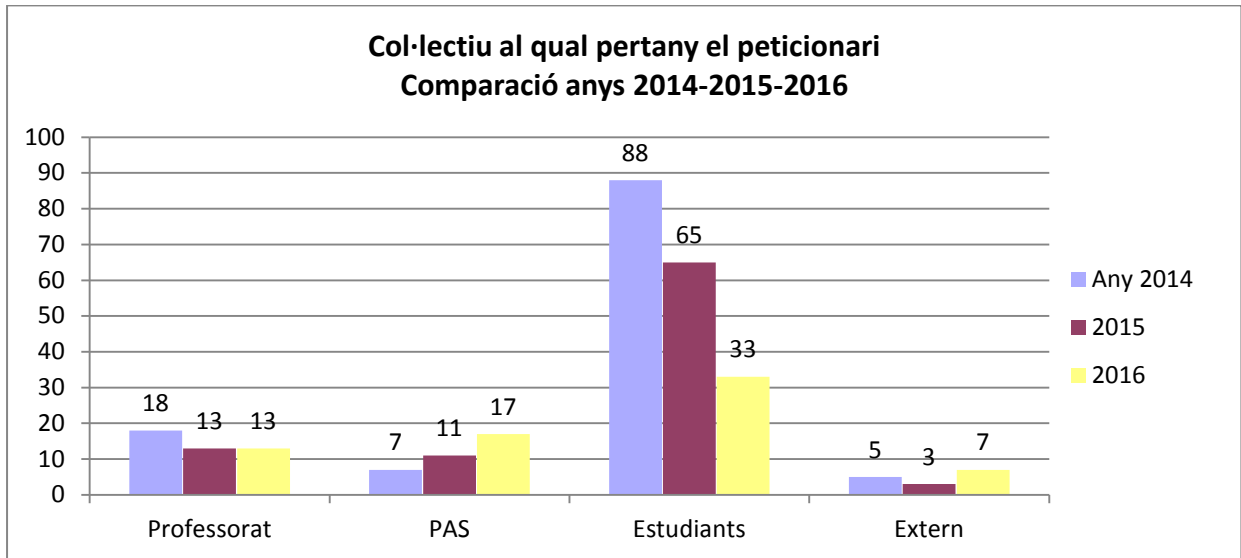
Sobre la resolució dels casos podem dir que 56 es van tancar de manera positiva, dins d'aquests 19 es van resoldre satisfactòriament, en 24 casos vam donar informació i vam aconsellar a la persona interessada i en 13 casos vam registrar els fets a petició de la persona interessada. De la resta de casos 7 es van tancar sense informació, 6 es van tancar desfavorablement als interessos de la persona interessada i 1 es va derivar.

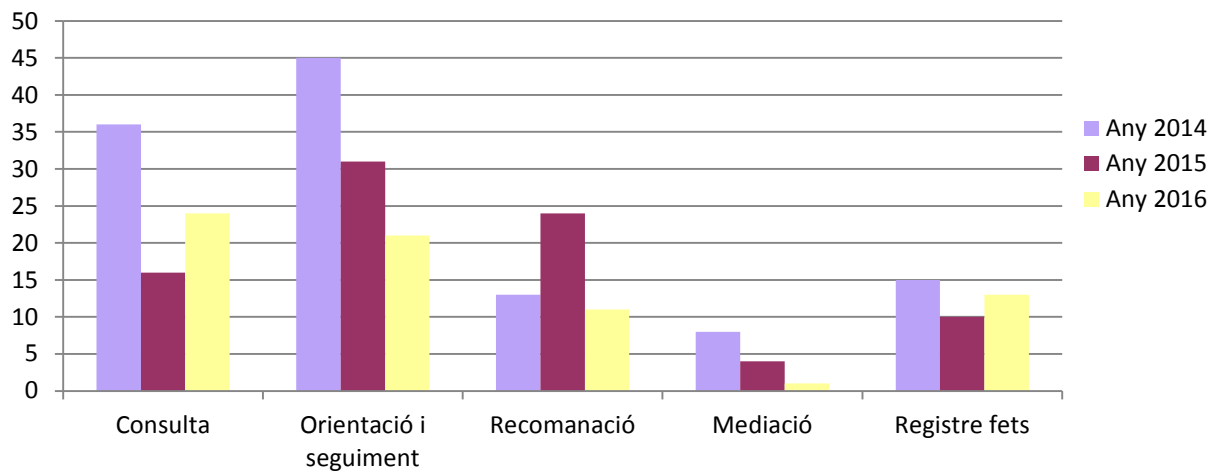
Segons els centres, el repartiment ha estat el següent:

L'evolució dels casos en els darrers anys estat la següent:

Activitat generada Comparació anys 2014-2015-2016

Entrada anual de casos

